

Arvamus kohtutäituri seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus

Lugupeetud härra minister

Edastasite meile arvamuse avaldamiseks kohtutäituri seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse (edaspidi VTK), mille eesmärgiks on laiemalt tagada täitemenetluse valdkonna ja kitsamalt Kohtutäiturite Koja (edaspidi Koda) jätkusuutlikkus.

Olete VTK-s märkinud, et üheks lahendatavaks probleemiks on Koja jätkusuutlikkus, mis on tõusetanud seoses endiste täiturite poolt tekitatud kahju hüvitamisega. Sellega seoses on ühe meetmena KTS VTK-s välja pakutud, et Koja poolt kohtutäiturite kollektiivse ametikindlustuse sõlmimine tuleks muuta kohustuslikuks (täna on vabatahtlik – KTS § 78 p 19). Alljärgnevalt esitame oma seisukoha eeltoodu osas:

- 1) EKsL ei toeta kohtutäiturite kollektiivse vastutuskindlustuse kehtestamist. Konsulteerisime selles osas ka kindlustusandjatega ja küsisime muu hulgas, kas ja millistel tingimustel nad oleksid huvitatud sellise kohustusliku kindlustuse sõlmimisest? Meie liikmeteks on kõik Eestis tegutsevad kindlustusandjad. Ükski kindlustusandja pole valmis seda teenust tulevikus pakkuma. See tähendab, et isegi juhul, kui KTS näeks ette Koja kindlustuskohustuse, poleks seda eeldatavalt võimalik täita.
- 2) Plaanitava lahenduse puhul on sisuliselt üks kindlustusvõtja ja kindlustatu, kelleks on Koda. Kindlustus toimub üldiselt nii, et kogutakse võimalikult paljudelt kindlustatutelt kindlustusmakseid, et kindlustusjuhtumi korral välja maksta kogutud kindlustusmaksetest kindlustushüvitisi. Pakutud lahendus sisuliselt dubleeriks KTS VTK väljapakutud kohustusliku sihtotstarbelise reservi loomise ja hoidmise kohustust, mis meie arvates olekski mõistlik kollektiivse vastutuskindlustuse asemel ette näha.
- 3) Meile jääb ebaselgeks kollektiivse vastutuskindlustuse plaanitav kindlustuskaitse ulatus (sh kindlustussumma, mis tuleks määrata agregaatseks ja iga juhtumi ning täituri kohta eraldi) ja kindlustusjuhtumi määratlus. Seletuskirjas on küll märgitud, et Koja poolt sõlmitav kollektiivne kindlustusleping ei peaks dubleerima kohtutäituri poolt sõlmitud vastutuskindlustust, vaid peaks kaitsma kannatanuid selliste riskide eest, mis ei ole kohtutäituri kindlustuslepinguga kaetud, kuid see ei ava piisavalt planeeritava kindlustuse sisu. Kas eeltoodud täiendavate riskide all on silmas peetud kahju kindlustusperioodil, mis ületab kindlustussummat (KTS § 10 lg 1 p 2 vähemalt 600 000 eurot), tahtlikust rikkumisest tekkinud vastutust (KTS § 10 lg 2) või veel midagi täiendavat?
- 4) Suures osas on tänane ametikindlustuse kindlustuskaitse disainitud selle järgi, millised riskid on üldse kindlustatavad (nt tahtlus). Vabade õiguselukutsete puhul tahtlust ei ole kindlustusandjad valmis kindlustama ja selle hüvitamine on välistatud ka rahvusvahelises praktikas, sh edasikindlustuslepingutes.
- 5) Kuivõrd lisakaitsete (nt tahtlus) lisamine on meie hinnangul problemaatiline, siis suures osas dubleeriks kollektiivne vastutuskindlustus tänast täituri ametikindlustust, sest rikkumise paneb

toime ikkagi kohtutäitur, lihtsalt sama kohustus läheb kojale üle või esmane kindlustus ammendub ja/või täituri varast ei piisa kahju hüvitamiseks.

- 6) Juhime tähelepanu, et ka kohtutäituri ametikindlustust pole paljud vastutuskindlustusega tegelevad liikmed täna valmis pakkuma, sest tegemist on suure kahjusuhtega kindlustusega, mistõttu pole seda võimalik paljude liikmete arvates mõistlikult kindlustada. Eelkõige oleks riigil mõistlik panustada täiturite koolitusse ja järelevalvesse, mislābi tõuseks kohtutäiturite töö kvaliteet ja kontroll nende tegevuse üle. Kõrvalt vaadates tundub, et tänane süsteem pole jätkusuutlik ja soosib rahaga halvasti ringi käimist. Täiturite vastutuskindlustuses realiseerub kõige rohkem tahtluse risk. Nagu kirjutasime, siis seda riski pole kindlustusandjad valmis mingil juhul täituritega seoses kindlustama. Meie hinnangul vajaks kogu süsteem reorganiseerimist, vajalik on kehtestada usaldatavusnõuded, tõhustada sisekontrolli, vms. Lisaks võiks analüüsida täitemenetluse läbiviimise korda, mis võib olla liiga bürokraatlik, kulukas ja keeruline ka täiturite jaoks, mis omakorda võib põhjustada kindlustusjuhtumeid. Kui nende küsimustega täiendavalt ei tegeleta, võib see tingida olukorra, kus kohtutäiturite tegevusega seotud risk muutub selliseks, et kindlustusandjad pole valmis seda kandma.
- 7) Lisaks teeme ettepaneku muuta KTS § 10 lõiget 2 ja sõnastada see järgmiselt: „(2) Kohtutäituri kohustuse tahtlik rikkumine ei ole ametikindlustuse kindlustusjuhtum.“.
Tänane sätte sõnastus näeb ette, et kindlustama ei pea kohustuse tahtlikust rikkumisest tekkivat vastutust, mis on tekitanud sätte ebaõnnestunud sõnastuse tõttu vaidlusi. Kuivõrd tahtlus on niikuinii kindlustustingimustega välistatud, siis sõnastuse täpsustamine vähendaks potentsiaalseid vaidlusi ja suurendaks kindlustusandjate õiguskindlust.

Kokkuvõttes leiame, et VTK-s pakutud teiste meetmetega, nt: (i) täpsustada nõude üleminekut (kohtutäituri Kojale ja Kojalt riigile); (ii) kehtestada Kojale vastutuse ülempiir ning täpsustada ülempiiri ületamisega kaasnevad tagajärjed (iv), kehtestada Kojale sihtotstarbelise reservi loomise ja hoidmise kohustus ning (v) anda Kojale pädevus kohtutäiturite ametikontode käibe kontrollimiseks, on võimalik lahendada Kojale toimimise ja jätkusuutlikkuse küsimused ilma kollektiivse vastutuskindlustuse nõudeta.

Täitemenetluse jätkusuutlikkuse tagamisel peame siiski kõige olulisemaks rakendada meetmeid, mis tõstaksid kohtutäiturite töö kvaliteeti ja tõhustaksid kontrolli nende tegevuse üle. Juhul, kui seda ei juhtu ja kahjustatistika oluliselt ei parane, oleme kohtutäiturite ametikindlustuse pakkumise jätkumise osas väga murelikud.

Palume meie aramusi VTK ja eelnõu menetlemisel arvestada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mart Jesse
juhatuse esimees

Martti Merila, martti@lkf.ee, tel 5074563